

MAA-AINES- JA YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS KALLIOKIVIAINEKSEN OTTAMISEEN, LOUHINTAAN JA MURSKAUKSEEN TILALLE PAHTAVAARA 851-432-8-25, MORENIA OY, KORPIKYLÄ, TORNIO

ASIA Maa-aineslain (555/1981) 4 §:n sekä ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n mukainen päätös lupahakemuksesta, joka koskee 100 000 k-m³:n maa-aineksen (kalliokiviaines) ottamista sekä louhintaa ja murskausta kymmenen vuoden aikana noin 1,25 hehtaarin alueelta. Päätös sisältää myös ratkaisun ympäristönsuojelulain 199 §:n ja maa-aineslain 21 §:n mukaisesta hakemuksesta toiminnan aloittamisesta ennen lupapäätöksen voimaantuloa.

HAKIJA Morenia Oy
Automaatitietie 1, 90460 Oulu
Y-tunnus: 3169375-1
Yhteyshenkilö: Jani Harjula puh. 040 350 6375

ALUEEN SIJAINTI

Toiminta-alue sijaitsee Tornion kaupungissa Korpikylässä tilalla Pahtavaara 851-432-8-25, noin 39 kilometriä Tornion keskustasta pohjoiseen. Alue on noin 4 kilometriä valtatieltä 21 itään. Alueelle kuljetaan Munatieltä metsäautotietä pitkin. Tila on hakijan omistuksessa.

ASIAN VIREILLETULO

Maa-aines- ja ympäristöluvan yhteiskäsittelyhakemus on saapunut Meri-Lapin ympäristölautakunnalle 18.2.2022, jolloin se on tullut vireille.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA ALUEEN KAAVOITUS

Hakemuksen mukaisella alueella on ollut ympäristölautakunnan 18.9.2008 § 68 päätöksellään myöntämä maa-ainesten ottamislupa (60 000 m³ltr), jonka voimassaolo on päätynyt 30.6.2018. Lupa-aikana alueella on tehty yksi koelouhinta, jonka louhintamäärä on ollut 2500 k-m³.

Länsi-Lapin maakuntakaavassa alue sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M) ja maa-ainesten ottamisalueella (EO 2422). Ottoalueen läheisyydessä kulkee maakuntakaavan mukainen moottorikelkkareitti. Tornion yleiskaavassa alue sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaisella (M) alueella. Alueella ei ole asemakaavaa.

TOIMINTA-ALUEEN YMPÄRISTÖ

Hakemuksen mukaisella alueella on ollut aiemmin kalliokiviaineksen ottamistoimintaa. Hakemuksen mukainen alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella

eikä valtakunnallisesti arvokkaalla geologisella muodostumalla. Lähin luokiteltu pohjavesialue on Revonpesämaan pohjavesialue noin 1 kilometrin päässä ottamisalueelta länteen. Ottoalueelta luoteeseen noin 350 m päässä sijaitsee Karhujärvi -niminen suojärvi.

Natura 2000 –suojelualueverkostoon kuuluvat Tornionjoki-Muonionjoki vesistö (SAC FI1301912) sijoittuu lähimmillään noin 2,6 kilometrin päähän ja Hurujärvi-Iso-Mustajärvi (SAC/SPA FI1301909) sijoittuu lähimmillään noin 2,8 kilometrin päähän suunnitellusta ottamisalueesta. Lähin asutus on noin 1,4 kilometrin päässä ottamisalueelta. Lähin rakennus, jossa on myös porakaivo, sijaitsee noin 380 metrin etäisyydellä ottoalueen reunasta.

Lupahakemuksen mukaisella alueella tai sen lähiympäristössä ei ole tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 20-23 §:n liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja (LSA 160/1997, liite 4 521/2021), luontodirektiivin 4/8 (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien tai II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja eikä suurten petolintujen reviirejä (15.3.2022 laji.fi, Lajitietokeskus).

HAKEMUS JA OTTAMISSUUNNITELMA

Kalliokiviaineksen ottamistoiminta

Morenia Oy hakee lupaa ottaa noin 1,25 hehtaarin suuruiselta alueelta kalliokiviainesta 100 000 k-m³ kymmenen (10) vuoden aikana. Tukitoiminta- ja varastointialueen koko on noin 0,4 hehtaaria. Toiminta-alueen kokonaispinta-ala on noin 1,65 hehtaaria. Kiviainekset tullaan käyttämään maanrakennustarpeisiin.

Kalliokiviaineksen ottamissyvyys on noin 0-19 metriä. Ottaminen ulotetaan tasolle +71,0 (N2000). Kiinteistön ja ottamisalueen rajat merkitään maastoon paaluttamalla. Ottamissuunnitelman mukaan toiminta-alueelta poistetaan puut tarpeen mukaan. Otettavan kallioaineksen päällä olevat pintamaat kuoritaan alueen reunoille.

Toiminnan aikana louhoksen reunat suojataan tarvittaessa ulkopuolisten liikkumista estävällä aidalla ja varoituskylteillä ja/tai lippusiimalla, maavalleilla, lohka-reilla tai muulla vastaavalla. Työmaa-alueella ulkopuolisten liikkumista estetään alueelle johtavan tulotien varrelle laitettavalla varoituskyltillä.

Toiminta-alueen vierestä kulkeva metsätie kunnostetaan ja pidetään toimintaan soveltuvassa kunnossa.

Toiminnassa syntyy vähäinen määrä talous- ja ongelmajätettä sekä jäteöljyjä, jotka lajitellaan erillisiin astioihin ja toimitetaan jätehuoltomääräysten mukaisesti asianmukaiseen käsittelyyn. Jäteöljyt ja ongelmajätteet kerätään lukittaviin kontteihin tai säiliöihin. Poltto- ja voiteluaineet säilytetään joko kaksoisvaipallisissa säiliöissä tai valuma-altaallisissa erillisissä suojakonteissa tai muussa katoksellisessa suoja-altaallisessa säilytyspaikassa, johon sadeveden pääsy on estetty. Säiliöissä on varustettu ylitäytönestimillä. Mahdolliset öljysäiliöt ovat kaksoispohjallisia ja lukittavia. Alueella suoritettava tankkaus ja pienet

huoltotyöt tehdään tukitoiminta-alueella. Toimintajaksojen ulkopuolella alueella ei säilytetä polttoaineita tai öljytuotteita. Alueella ei suoriteta työkonien tai -laitteiden huoltoja. Toimintajaksojen ulkopuolella alueella tullaan mahdollisesti säilyttämään lastauskäyttöön tarkoitettua pyöräkuormaajaa. Kuormaajaa säilytetään lukittuna tukitoiminta-alueella mahdollisen ilkvallan aiheuttaman ympäristövahingon ehkäisemiseksi.

Louhinta ja murskaus

Toiminta koostuu kiviainesten louhinnasta ja murskauksesta. Murskettava kalliokiviaines louhitaan alueelta. Kallion louhintaporaus suoritetaan siirrettävillä porausvaunuilla. Ylisuurien kivien riktusta suoritetaan tarvittaessa. Louheen murskaus suoritetaan siirrettävällä 2- tai 3-vaiheisella murskauslaitoksella, käyttäen esi-/leukamurskainta, väli- ja jälkimurskaimia, kuljettimia ja seuloja. Murskauslaitoksen syöttöön käytetään tarpeen mukaan joko kaivin- tai pyöräkonetta ja valmiin murskeen vastaanotossa ja varastoinnissa pyöräkuormaajaa. Murskauslaitos toimii ottoalueen pohjalla, alimmillaan tasolla + 71,0 (N2000). Murskaustoiminnassa tarvittava sähkö tuotetaan aggregaateilla, joiden polttoaineena on kevyt polttoöljy.

Toimintojen ajankohdat

Louhintaa ja murskausta tehdään alueella tarpeen mukaan toimintajaksoina, joiden pituus on 1-4 viikkoa kerrallaan, keskimäärin harvemmin kuin kerran vuodessa. Kuormaus- ja kuljetustoiminta painottuu pääosin kesäaikaan. Keskimääräinen laskennallinen liikennemäärä kesäaikaan on 4-20 kuorma-autollista päivittäin. Mursketuotteet varastoidaan kasoissa tukitoiminta-alueella sekä tarvittaessa myös ottoalueella. Kallion porauksen, riktoksen ja murskauksen toiminta-aika on arkipäivisin klo 6-22. Kallion räjäyttämisen toiminta-aika on arkipäivisin klo 7-21. Aineksia kuormataan ja kuljetetaan arkipäivisin sekä lauantaisin klo 6-22.

Raaka-aineet ja polttoaineet

Toiminta-alueella tuotetaan mursketuotteita keskimäärin noin 26 000 tonnia ja maksimissaan 80 000 tonnia vuodessa.

Kevyttä polttoöljyä kuluu vuosittain keskimäärin 22 tonnia ja maksimissaan 68 tonnia. Öljyä kuluu vuosittain keskimäärin 0,5 tonnia ja maksimissaan 1,5 tonnia vuodessa. Voiteluaineita kuluu keskimäärin 0,2 tonnia ja maksimissaan 0,6 tonnia vuodessa. Käytettävien räjähdysaineiden määrä on keskimäärin 7 tonnia ja maksimissaan 25 tonnia vuodessa. Alueella ei varastoida räjäytysaineita. Toimintajaksojen ulkopuolella alueella ei säilytetä polttoaineita. Toiminta-aikana alueella on öljynimeytysmateriaalia. Toimintajaksojen ulkopuolella tukitoiminta-alueella tullaan mahdollisesti säilyttämään pyöräkuormaajaa.

Kaivannaisjätteiden jätehuolto

Kaivannaisjätteiden jätehuoltosuunnitelman mukaan pintamaita kertyy noin 1500 m³ sekä kantoja ja hakkuutähteitä noin 500 m³.

Pöly- ja melupäästöt

Pöly, melu ja värinä ovat lyhytkestoisia rajoittuen pienelle alueelle eikä sillä katsota olevan vaikutusta yleiseen viihtyvyyteen tai terveyteen. Alueen läheisyydessä ei ole pysyvää asutusta.

Pölyämistä aiheutuu alueella tapahtuvasta kallion poraamisesta, liikenteestä ja louheen murskaamisesta. Kallion poraamisesta syntyvä pöly kerätään talteen poravaunuun sijoitetulla pölynkeräyslaitteistolla. Murskauslaitoksella syntyvää pölyä voidaan vähentää joko kastelemalla tai peittämällä kuljettimia.

Melua alueella aiheutuu ainoastaan toiminta-aikana. Melua syntyy kallion poraamisesta, räjäytyksistä, rikutuksesta, murskauksesta, seulonnasta, kuormaus- ja kuljetuksesta. Murskauslaitos ja muut toiminnot voidaan sijoittaa siten alueelle, että melun ohjearvot eivät ylity. Melun määrää estetään myös koneiden ja laitteiden suojuksista ja kunnosta huolehtimalla.

Toiminnan aikana vettä käytetään tarvittaessa vähäisiä määriä pölyämistä ehkäisevään kasteluun. Kastelua varten vesi otetaan ottoalueelta tai sen läheisyydessä olevista ojista tai painanteista.

Alueen vesien käsittely ja mahdollisesti toiminnasta aiheutuvien haittojen seuranta

Louhosalueella tapahtuva pintakerroksen poisto ja muokkaus voimistaa hetkellisesti sade- ja sulamisvesistä aiheutuvaa valuntaa. Suunnitellusta ottoalueesta luoteeseen sijaitsee Karhujärvi, josta alueen vedet ohjataan pois päin. Louhosaluetta ei tarvitse tyhjentää pumppaamalla, koska se suunnitellaan siten, että siihen ei kerry merkittäviä määriä vesiä. Louhokseen kertyvät sade- ja sulamisvedet johdetaan toiminta-alueen länsipuoleiseen kuivatusojastoon sekä selkeytysaltaaseen, johon kiintoainetta kerääntyy. Ottoalueelle kertyvät sade- ja sulamisvedet johdetaan alueen eteläpuolisen kuivatusojan kautta selkeytysaltaaseen, jonka jälkeen pintavaluntana pois päin Karhujärvestä.

Suunnitellun ottoalueen läheisyydessä on Korpikylän hirviseurueen rakennus ja porakaivo noin 380 metrin etäisyydellä. Ennen louhinnan aloittamista otetaan vesinäyte porakaivosta, korko ja yleissilmäys sekä suorittaa rakennuksen silmämääräinen katselmuksen. Louhinnan jälkeen tarkastus suoritetaan uudelleen.

Alueen jälkihoito ja myöhempi käyttö

Toiminnan päätyttyä alue jää metsätaloudeksi. Alueelta kuorittuja pintamaita käytetään maisemoinnissa.

Alueen reunat tasataan, luiskataan ja annetaan metsittyä tai metsitetään. Ottamistoiminnan jälkeen luiskat muotoillaan kaltevuuteen 1:2–1:3 siten, että se on ympäröivään maastoon soveltuvaa eikä riko maisemakuvaa. Maisemointilaiskaudesta tehdään jo ottamistoiminnan aikana mahdollisuuksien mukaan. Louhimisvaiheessa louhitaan tulevia luiskia vasten ns. portaat, jotta materiaalit pysyvät luiskassa maisemoinnin aikana. Luiskaukseen käytetään louhetta ja puhtaita kaivumaita. Toiminnan aikaiset aidat tai muut suojuukset puretaan pois, kun maisemointi on suoritettu.

Laskeutusaltaaseen mahdollinen laskeutunut kiintoaines tyhjennetään altaasta ja laitetaan esimerkiksi kiviaineksen läjitykseen siten että liete ei valu ympäristöön. Allas täytetään pintamailla ja veden johtumisoja täytetään.

Lupa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta

Luvanhakija anoo lupaa aloittaa kalliokiviainesten ottamistoiminta ja murskaus ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Perusteluina todetaan, että haettava alue on vanhaa maa-ainestentoaluetta, eikä toiminnan jatkaminen ennen lainvoimaa estä muutoksenhakua.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksen vireillä olosta on tiedotettu kuuluttamalla Tornion kaupungin verkkosivuilla 7.3.-12.4.2022. Asiakirjat ovat olleet saatavilla myös Meri-Lapin ympäristöpalvelujen toimistossa. Hakemuksen vireilläolosta on ilmoitettu Kotikulmilla -lehdessä 16.3.2022.

Hakemuksesta on ilmoitettu kirjallisesti suunnitellun ottamisalueen naapuritilojen maanomistajille. Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonnalta, Tornionlaakson museolta sekä Lapin ELY-keskuksen ympäristövastuualueelta.

Muistutukset ja lausunnot

Hakemuksesta on annettu määräaikaan mennessä viisi muistutusta ja kolme lausuntoa.

Muistuttaja 1 toteaa muistutuksessaan (9.3.2022 ja 17.3.2022) seuraavaa:

"Vastustan Morenia Oy:n pyyntöä kalliokiviaineksen ottamiseen sekä ympäristölupaa louhintaan ja murskaukseen."

"Vastustan useammista syistä. Meluhaitat, ja pohjavesi voi muuttua sekä ympäristön muutos."

Risto Kasala, Munatien tielautakunnan puolesta toteaa muistutuksessaan (16.3.2022) seuraavaa:

"Munatien tielautakunta vaatii Morenia Oy:lta munatien kunnostamista vastaamaan raskaan liikenteen tarvetta kyseiselle tielle. Nyt painorajoitus munatiellä on sulanmaan aikana 10t ja raskaskone liikenne pilaa tien, mitä ei ole suunniteltu raskaille koneille ja kuorma-autoille."

Muistuttaja 2 toteaa muistutuksessaan (28.3.2022) seuraavaa:

"Omistan Tornion Korpikylässä tilan, jonka metsäalueet sijaitsevat suunnitellun maa-ainesten ottamisalueen läheisyydessä. Omistamani metsäalue rajoittuu lisäksi Karhujärvi-nimiseen järveen, johon Pahtavaaran sulamisvedet valuvat."

Pahtavaaran ja Karhujärvi muodostavat yhtenäisen luontokokonaisuuden monimuotoisine kasvistoineen ja luonnonvaraisine eläimineen. Vaikka alue ei ole luokitellulla pohjavesialueelle, suunnitellun maa-ainesten ottoalueen läheisyydessä on lähteitä, joista Karhujärvi mitä ilmeisimmin saa vetensä. Sen lisäksi hanke vaikuttaa Pahtavaarasta Karhujärveen valuviin vesiin ja samalla muuttaa järven ja sen ympäristön

ekosysteemiä. Vaikka lupahakemuksessa louhosalueen vedet on esitetty johdettavaksi muualle kuin Karhujärveen, louhoksen vaikutuksia alueen vesitalouteen ei ole riittävästi selvitetty.

Pahtavaaran ja Karhujärven alue on ulkoilijoiden, marjastajien ja metsästäjien ahkerassa käytössä. Näkemykseni mukaan maa-ainesten louhinta ja murskaustoiminta vaikuttavat pysyvästi Pahtavaaran maisemallisiin arvoihin. Maa-ainesten ottotoiminta melu- ja pölyhaittoineen tulee vaikeuttamaan alueen virkistyksellistä käyttöä useiden vuosien ajan.

Liikennöinti suunnitellulle alueelle tulisi tapahtumaan alueelle johtavaa metsätietä pitkin, joka nykyisellään on huonosti pohjustettu ja tarkoitettu henkilöauto- ja traktoriliikenteelle ja satunnaisille puutavarakuljetuksille. Ennen mahdollista luvan myöntämistä tulisi vähintäänkin selvittää, miten raskaiden ajoneuvojen liikennöinti alueelle on suunniteltu tapahtuvan ja velvoittaa luvan hakija huolehtimaan tiestön kunnossa pysymisestä.

Edellä manituilla perusteilla vaadin luvan epäämistä ja perusteellista ympäristövaikutusten selvittämistä ennen lupa-asian käsittelyä.”

Kari Juntti, Korpikylän hirviseurueen puolesta toteaa muistutuksessaan (11.4.2022) seuraavaa:

”Pyydämme huomioimaan Morenia Oy:n maa-ainesluvan käsittelyssä viereisellä palstalla sijaitsevat Korpikylän hirviseurueen rakennuksen sekä n. 60 metrin syvyyteen yltävän porakaivon. Liitteenä kartat, joista rakennuksen sekä porakaivon sijainti selviää.

Rakennus sekä porakaivo sijaitsevat saman kallion päällä mihin Morenia Oy hakee maa-aineslupaa ja huolemme on, että porakaivo vaurioituu/kuivuu. Mikäli kalliota räjäytetään alueella, niin huolemme on myös rakennuksen valetun lattian kestävyys. Rakennus on saman kallion päällä kuin mihin maa-aines otto lupaa haetaan.

Vaadimme kaivosta otettavan näytteet ennen ja jälkeen räjäytysten sekä varmistamaan ettei kaivon veden tuotto vaarannu. Investointi on ollut iso ja haluamme huolehtia hyvin toimivasta porakaivosta mikä on meidän toiminnalle erityisen tärkeä. Morenia Oy:n tulee vastata, ettei heidän toiminta vaaranna puhtaan veden saantia. Rakennuksen lattia on myös kuvattava ennen toiminnan aloittamista ja Morenia Oy:n on vastattava, mikäli rakennus vaurioituu.”

Kari Juntti, Erkki Juntin puolesta toteaa muistutuksessaan (11.4.2022) seuraavaa:

”Pyydämme teitä huomioimaan luvan käsittelyssä kallion louhinnan vaikutuksen lähitöllä sijaitsevaan Karhujärveen sekä järven lähdepohjaiseen vedentuottoon. Järven vesi tulee pohjassa sekä järven vieressä olevista pinta lähteistä ja huolena on, että lähteiden vedentuotto heikkenee, mikäli Pahtavaaran vesien kulkusuunnat muuttuvat. Erkki Juntin omistamalla palstalla (851-432-40-0) sijaitsee myös tuottoisa pintalähde (kartta liite, lähteen sijainti merkattu.), josta otetaan vesi järven rannalla sijaitsevan kämpän tarpeisiin. Pahtavaaran korkeuskäyrien mukaan suurin osa vaarasta viettää Karhujärveen päin ja täten suunnitellulla louhosalueella on myös vaikutusta Karhujärven vedentuottoon ja laatuun.

Mikäli Pahtavaaran eteläpuolelle tehdään syvä kaivanto, on vaarana, että vesien suunta muuttuu maaperässä. Karhujärvessä on siikaa, joka kasvaa hyvin eli veden laatu on hyvä. Järvestä lähtee myös lasku oja, joka laskee Tornionjokeen.

Haetun lupa-alueen vesien kulkusuunta on suunniteltu etelään päin, jolloin vesien suunta on Kitkiäisvaaranojaan. Ojassa vesi tällä hetkellä kirkasta ja puhdasta. Kitkiäisvaaranoja laskee Mustajärveen, joka näyttää olevan kartan mukaan suojeltu alue.

Huolena siis on, että suunnitellun louhosalueen syvä kaivanto muuttaa vesien kulkusuuntia alueella, jolloin vaikutus olisi suoraan Karhujärveen sekä myös mahdollisesti Mustajärveen asti.”

Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonnan lausunto 15.3.2022:

”Lähimpään asuinrakennukseen on matkaa toiminta-alueelta noin 1,5 km ja Korpikylän hirviseurueen rakennukseen noin 380 m. Hirviseurueen rakennuksen läheisyydessä sijaitsee 60 m syvä porakaivo. Munatien varrella sijaitsevan asuinrakennuksen etäisyys Munatiestä on noin 60 m. Munatie on suunnitelman mukaan tarkoitus kunnostaa kiviaineksen kuljetukseen soveltuvaksi tarvittavilta osin hakijan kustannuksella. Mikäli toiminnalle annetaan lupa, tulee tien mahdollinen pölyäminen ja kastelemisen tarve ottaa huomioon pölyhaitan estämiseksi.

Terveysuojelulaki edellyttää toimintaa harjoitettavaksi siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy. Toiminnasta ei saa aiheutua pölyä, tärinää ja melua asuntoon siinä määrin, että siitä voi aiheutua asukkaille terveyshaittaa. Toiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää asunnoissa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (545/2015) annettuja melutason ohjearvoja 35 dB (L_{Aeq}) klo 7-22 välisenä aikana ja 30 dB (L_{Aeq}) klo 22-7 välisenä aikana. Hakija on ilmoittanut melun olevan luonteeltaan tasaista, ei impulssimaista ja uskoo melumallinnuksen ja suojaustoimien perusteella melutason jäävän lähimmän asuinkiinteistön piha-alueella alle 55 dB:n, (VNp 993/1992, Valtioneuvoston päätös melutasojen ohjearvosta), eivätkä määritellyt raja-arvot tule ylittymään mukaan lukien pöly- ja tärinähaitat.

Hakemuksen käsittelyssä tulisi ottaa huomioon Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista. Ohjearvot ulkona: Melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB asuinkiinteistöjen piha-alueella.

Hakija on esittänyt hirviseurueen porakaivon veden laadun selvittämistä ja kaivon koron tarkistamista sekä rakennuksen silmä määräistä katselmusta ennen louhintaa. Louhinnan jälkeen suoritetaan tarkastus uudelleen. Tässä yhteydessä on hyvä verrata kaivoveden laatua mahdollisesti jo aikaisemmin otettuun kaivovesinäytteeseen. Kaivovesinäytteen ottaminen edellyttää veden riittävää juoksuttamista ennen näytteenottoa, mikäli veden käyttö on vähäistä. Näin toimittaessa saadaan luotettavampi tieto porakaivoveden laadusta.

Kaivovesinäyte suositellaan otettavaksi esim. kesäkuussa vuosittain kaivoveden laadun seuraamiseksi.”

Lapin ELY-keskuksen lausunto 8.4.2022:

”Suunniteltu ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle tai arvokkaalle geologiselle kohteelle. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-ainelain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja. Lupa-harkinnassa tulee kuitenkin huomioida seuraavassa esitetyt asiat.

Sovellettava lainsäädäntö ja ohjeistus

Maa-ainelain 3 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun muassa tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Maa-ainesten ottamista koskevassa lupaharkinnassa ja lupaehdoissa otetaan huomioon myös maa-ainelain 3 §:n ympäristöperusteiset rajoitukset muun muassa kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien turmelamisesta taikka ne lain 3 §:ssä mainitut muut ehdot, joilla pyritään estämään huomattavat tai laajalle ulottuvat vahingolliset vaikutukset asutukselle tai ympäristölle.

Kiven louhinnan ja murskauksen suojaetäisyyksistä säännellään valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (ns. Muraus-asetus, 800/2010). Asetuksen 3 §:n mukaan toimintaa ei saa sijoittaa alle 400 metrin päähän melulle tai pölylle erityisen alttiista kohteista, kuten sairaalasta, päiväkodista, hoito- tai oppilaitoksesta. Kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on lisäksi sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä. Tukitoiminta-alue voidaan sijoittaa lähemmäksi kuin 300 metrin päähän häiriölle alttiista kohteesta.

Kivenmurskaamo voidaan sijoittaa alle 300 metrin päähän häiriölle alttiista kohteesta ainoastaan, jos toiminnanharjoittaja voi sijoittamalla toiminta rakennukseen tai muita teknisiä keinoja käyttäen luotettavasti ja ympäristölupaviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, että toiminta häiriölle alttiissa kohteessa ei ylitä 7 §:ssä tarkoitettuja melutason arvoja. Lisäksi toiminnasta ei saa aiheutua sellaista ilmanlaadun heikkenemistä, joka vaarantaa 5 §:ssä tarkoitetun ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen.

Hankkeen kohdalla vesilain (587/2011) mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun (luvanvaraiset vesitaloushankkeet) 2 §:n tarkoittaman vesitaloushankkeen yleisen luvanvaraisuuden perusteella. 2 §:n 1 momentin ja sen kohtien 1 ja 2 mukaan vesitaloushankkeella on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos: 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä; 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista.

Lisäksi lupa voi tulla kyseeseen vesilain 3 luvun 3 §:n tarkoittaman aina luvanvaraisen vesitaloushankkeen perusteella. 3 §:n 1 momentin ja sen kohdan 2 mukaan 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos: 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 m³ vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 m³ vuorokaudessa.

Ympäristöministeriön oppaassa Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön (Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24) on ohjeistettu muun muassa pohjaveden pinnan päälle jätettävistä suojakerrospaksuuksista sekä jälkihoitotoimenpiteistä.

Kaavatilanne

Lapin ELY-keskus toteaa, että hankealue sijaitsee oikeusvaikutteisen Tornion koko kaupungin yleiskaava-alueella. Yleiskaavassa alue sijaitsee maa- ja metsätalousalueella (M). Merkintää koskee kaavamääräys: Haluamme että alueita käytetään pääasiassa maa- ja metsätaloustuotantoon. Siksi määräämme, että alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä sekä haja-asutusluonteinen asuntorakentaminen. Rakennuspaikan tulee olla pinta-alaltaan vähintään hehtaari. Peltoalueelle on sallittua vain maatalouteen liittyvä rakentaminen. Uudisrakentaminen tulee sijoittaa aukeilla alueilla jo olevien tilakeskusten yhteyteen tai pellon vaihtumisvyöhykkeeseen. Yleiskaava osoittaa alueiden pääasiallisen käyttötarkoituksen. Pääkäyttötarkoituksen ohella alueella sallitaan myös muuta maankäyttöä edellyttäen, ettei toimenpiteillä vaikuteta yleiskaavan toteutumista.

Lapin ELY-keskuksen näkemys on, että hanke ei vaikeuta oikeusvaikutteisen yleiskaavan toteutumista. Kaavoituksen osalta Lapin ELY-keskuksella ei ole hankkeesta huomautettavaa.

Luonnonsuojelu

Lapin ELY-keskus toteaa, ettei lupahakemuksen alueella tai sen lähiympäristössä ole tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 20-23 §:n liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja (LSA 160/1997, liite 4 521/2021), luontodirektiivin 4/8 (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien tai II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja eikä suurten petolintujen reviirejä (15.3.2022 laji.fi, Lajitietokeskus).

ELY-keskuksen käsityksen mukaan alueen luontoarvot eivät rajoita ottamisen järjestämistä suunnitellulla alueella.

Natura 2000-alue

ELY-keskus toteaa, että suunniteltu ottoalue sijoittuu noin 2,6 km itään Tornionjoki-Muonionjoki vesistö (SACFI1301912) Natura 2000 -alueelta. Aluetyyppi on erityisten suojelutoimien alue SAC (luontotyyppialue). Alueen suojelun perusteena ovat luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen luontotyyppi Sisävedet: järvet ja lammet sekä virtaavat vedet 100 % ja laji saukko.

ELY-keskus katsoo, että murskaustoiminnan vedet ja pintavaluntavedet tulee laskeuttaa altaan kautta ympäröivään ojastoon. Näin toimien heikentäviä vaikutuksia ei kohdistu Tornionjoki-Muonionjoki vesistö Natura 2000-alueen suojeluperusteille.

Virkistyskäyttö

ELY-keskus toteaa, että ottoalueen eteläpuolella noin 120 m etäisyydellä kulkee moottorikelkkailureitti. Suunnitelulla ottotoiminnalla ei ole vaikutusta moottorikelkkailureitin käyttöön ja reittiturvallisuuteen. ELY-keskus kuitenkin katsoo, että louhinta-alue tulee suojata aidoilla tai ylisuurilla kivillä ja maavalleilla, joiden avulla parannetaan mm. alueen virkistyskäyttäjien turvallisuutta.

Edellytykset maa-ainesten otolle

Maa-ainesten ottamistoiminta

Maa-ainesten otossa tulee ottaa turvallisuusnäkökohdat huomioon, mm. työaikaiset jyrkät luiskat. Räjähdyksistä ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa. Häiritsevä melu ja pöly tulee estää. Mahdolliset polttoaineiden ja öljytuotteiden varastot, sekä työkoneiden huolto- ja säilytyspaikat tulee suojata tarkoituksenmukaisesti. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Ottoalueen jyrkänteiden suojaaminen tulee tehdä riittävällä tavalla. Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Alueella ei myöskään tule säilyttää työkoneita.

Murskaustoiminta

Suunniteltu kalliokiviaineksen louhinta- ja murskaustoiminta alueella kestää yhteensä lupa-aikana yli 50 vuorokautta, joten toiminnalle on haettu ympäristölupaa (ympäristönsuojelulaki (527/2014) 27 § ja YSL liite 1 taulukko 2 kohdat 7 c ja e sekä ympäristönsuojeluasetus (713/2014) 2 §, kohdat 6 a ja b).

ELY-keskus korostaa huolellista toimintakulttuuria. Öljyjen tai muiden vaarallisten aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen tulee estää. Suojausratkaisujen tulee olla tiiviitä ja öljyjä kestäviä, eikä suojarakenteeseen saa päästä virtaamaan ympäristön hulevesiä. Tiiville alustoille kertyvän veden hallinta tulee suunnitella siten, että vedet eivät pääse missään tilanteessa tulvimaan yli. Ympäristöön päässeet polttoaineet ja ympäristölle vaaralliset aineet on heti kerättävä talteen. Toiminnanharjoittajalla tulee olla esitettyinä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Toiminnasta ei saa aiheutua epäsiisteyttä. Jätteitä ei saa polttaa tai haudata. Hyötykäyttöön kelpaava jäte on lajiteltava erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi. Alueella ei myöskään tule varastoida ongelmajätteitä.

Toimintajaksojen päätyttyä alue on siistittävä ja alueelta on poistettava koneet ja laitteet. Mikäli alueella havaitaan öljyä, tulee altaan massat vaihtaa puhtaisiin. Mahdolliset päästöt on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Toiminnan päättyessä suoja-alue tulee jälkihoitaa siten, että suojarakenteet puretaan ja alue palautetaan metsämaaksi. Mahdolliset pilaantuneet maat tulee toimittaa käsittelyyn.

Murskauslaitoksen melun ja pölyn leviämisen estämiseksi murskauslaitos tulee sijoittaa siten, että murskeen varastoalueet ja ottoalueen rintaukset lieventävät melun leviämistä ympäristöön.

Pinta- ja pohjavedet

Toiminnasta ei saa aiheutua muutoksia alueen vesien laatuun tai määrään. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa ympäristöön. Lupaviranomaiselle tulee tarvittaessa esittää tarkempi kuvaus vesien johtamisesta ja laadun tarkkailusta.

Alueelle on aiemmin haettu lupaa vuonna 2019, mutta lupaprosessi on tällöin keskeytynyt. Silloisesta lupahakemuksesta annettiin pinta- ja pohjavesiin liittyen kaksi muistutusta, jotka on otettu huomioon nyt haettavassa uudessa luvassa.

Hakemuksen mukaan ottoalueen luoteispuolella sijaitsee Karhujärvi ja louhosalueelta mahdollisesti tulevat vedet ohjataan siitä pois päin. Louhosalue on suunniteltu siten, että siihen ei kerry merkittäviä määriä sulamis- tai sadevesiä. Murskaustoiminnassa käytetään vettä tarvittaessa vähäisiä määriä vain tarvittaessa pölyämistä ehkäisevään kasteluun. Murskauksessa syntyvän pölyn määrää vähennetään tarvittaessa myös kastelemalla tai kuljettimia peittämällä. Lähin rakennus, jossa on käytössä oleva porakaivo, sijaitsee n. 350 metrin etäisyydellä ottoalueen reunasta. Ennen louhinnan aloittamista toiminnanharjoittajan on tarkoitus ottaa porakaivosta vesinäyte, vedenpinnan korkeus ja yleissilmäys kaivon kunnosta sekä suorittaa rakennuksen silmämääräinen katselmus ennen louhintaa. Louhinnan jälkeen suoritetaan tarkastus uudelleen.

Vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi

ELY-keskus toteaa, että koska kyseessä on kalliokiviaineksen ottaminen louhoksessa, tulee hankkeesta kertoa tiedot ainakin nykytilanteessa pois pumpattavien vesien määrästä sekä tulevasta tilanteesta (eli kun louhos on syvennetty alimpaan ottotasoon, niin paljonko vettä pitää silloin pumpata pois). Tämän perusteella hankkeesta arvioidaan alustavasti, onko kyseisessä tapauksessa tarpeen vesilain mukainen lupa.

Hankkeen kohdalla vesilain mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien sekä 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella. Näin ollen hankkeesta tulee tehdä vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi, ennen kuin toiminnalle myönnetään lupa.

Hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella alueella ei ole vesistöä, eikä ottamistointa sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle. Hakemuksen mukaan toiminta-ajan ulkopuolella louhokseen kertyvät sade- ja sulamisvedet johdetaan kuivatusojastoon alueen länsipuolelle, jonne kaivetaan myös selkeytysallas mahdollisen kiintoaineksen keräytymistä varten.

Hakemuksessa esitettyjen tietojen mukaan louhosalue on suunniteltu siten, että siihen ei kerry merkittäviä määriä sulamis- tai sadevesiä. Tällöin louhosta ei tarvitse myöskään tyhjennyspumpata louhintakertojen välillä. Nykytilanteessa eli toiminnan alussa pois pumpattavien vesien kokonaismäärää ei siten ole hakemuksessa erikseen arvioitu.

Ottamistoiminnan aikana ottoalueelta kertyvät sade- ja sulamisvedet johdetaan selkeytysaltaan kautta kuivatusojastoon alueen eteläpuolelle. Lähin vesistö eli Karhujärvi sijaitsee ottoalueen luoteispuolella ja vedet ohjataan siitä pois päin. Murskaustoiminnassa käytetään vettä tarvittaessa vähäisiä määriä vain tarvittaessa pölyämistä ehkäisevään kasteluun. Toiminnan pinta- ja pohjavesivaikutusten tarkkailuksi ei ole esitetty silmämääräisen tarkkailun lisäksi muuta.

Toiminnan loputtua louhoksen arvioidaan pysyvän kuivana. Tiedossa ei kuitenkaan ole alueen pohjaveden pinnan ylin korkeus. Toiminnan lopussa (eli kun louhos on syvennetty alimpaan ottotasoon ja laajimmilleen, niin mikä määrä vettä silloin pitäisi pumpata pois louhoksen kuivanapidossa) mahdollisesti tehtävää kuivanapidosta ei ole arvioitu.

Lapin ELY-keskus katsoo, että hakemuksessa esitettyjen tietojen ja karttatarkastelun perusteella suunnitelma-alueella ei ole vesilain tarkoittamaa vesistöä, jolloin ottaminta ei kohdistu vesistön pohjaan ja tätä kautta ei tule tarvetta vesilain mukaiselle luvulle.

Hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella mahdollinen pois-pumpattava vesimäärä on tällä hetkellä vähäinen (alle 250 m³/vrk), eikä se ole jatkuvaa, jolloin tarve vesilain mukaisesta luvasta ei myöskään automaattisesti täytyisi. Tiedossa ei kuitenkaan ole pohjaveden pinnan ylin korkeus alueella, miten louhoksen syventäminen mahdollisesti vaikuttaa pois-pumpattavaan vesimäärään tai vaatiiko toiminta lupa-aikana ylipäättään kuivanapitoa.

Lupaharkinta tulee ajankohtaiseksi esimerkiksi siinä vaiheessa, jos otto ulottuu pohjavesipinnan alapuolelle. Mahdollinen vesien pumppaaminen pois ottoalueelta voidaan tässä tapauksessa katsoa olevan väliaikaista, sillä hanke ei vaadi kuivanapitoa jatkuvasti (vesilain (3 luku, 3 §:n kohta 2) tarkoittama kohta ”muutoin kuin tilapäisesti...”). Lisäksi lupa voidaan vaatia myös siinä tapauksessa, jos tarkkailu osoittaa, että toiminnasta aiheutuu luonnon tai vesistön tilan huononemista (vesilain 3 luku, 2 §:n 1 momentin kohta 2).

ELY-keskuksen näkemys on, että hanke ei vaadi tässä vaiheessa vesilain mukaista lupaa.

Ympäristö- ja maa-ainesluvassa annettavien lupamääräysten tulee kuitenkin sisältää tarkkailuvelvoite, jonka perusteella mm. hankkeen mahdollisia ympäristö- ja kuivatusvaikutuksia sekä pois-pumpattavaa vesimäärää voidaan seurata.

Tarkkailuvelvoitteen tulee sisältää mm. pohjaveden pinnantason tarkkailua ja veden laadun seurantaa. Lisäksi ottoalueen kuivanapitoon liittyvien pois-pumpattavien vesien määrää tulee seurata vuorokausi/kuukausi/vuositasolla toiminnan käynnistyessä ja toiminnan aikana.

Mikäli hankkeen tarkkailun yhteydessä havaitaan, että alueelta pois-pumpattavien vesien määrä ylittää 250 m³/d tai pois-pumpattavat vedet ovat laadultaan sellaisia, että niistä voi aiheutua luonnon vahingollista muuttumista tai vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, saattaa tarve vesilain mukaiselle luvalla tässä vaiheessa aktivoitua.

Ottamisalueen suojaetäisyydet

Vakiintuneen käytännön ja ympäristöministeriön uuden maa-ainesten ottamisen sääntelyä ja järjestämistä varten tehdyn oppaan (Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24) suositusten mukaan tulisi jättää seuraavat suojaetäisyydet:

- naapuritilan rajaan vähintään 30 m
- asuttuun rakennukseen vähintään 300-600 m kallionottamisalueella (vähintään 500 m, jos alueelle tulee murskaamo)
- maantielle vähintään 50 m tien keskilinjasta

Jälkihoito

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottotoiminnan päätyttyä, ja jälkihoitotoimenpiteet tulee yksilöidä lupapäätöksessä. On tärkeää, että jälkihoito- ja maisemointitoita tehdään alueella otton edetessä hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Jälkihoitotoimia ovat alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen. ELY-keskus katsoo, että aluetta tulee verhoilla osittain puhtailla pintamailla, jotta metsittyminen varmistetaan riittävällä tavalla. Jos alueelle tuodaan puhtaita maita muualta maisemointia varten, tulee aines-ten alkuperä tarvittaessa pystyä osoittamaan.

Luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi. Myös mahdollisesti vedenpinnan alapuolelle jäävät luiskat tulisi muotoilla samaan kaltevuuteen vähintään kolmen metrin vesisyvyyteen saakka.

Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä.

Kasvillisuuden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kuntta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2-3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Lapin ELY-keskus suosittelee, että maisemoinnissa ja jälkihoitotöiden suunnittelussa käytetään päivitettyä maa-ainesopasta (Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24.).

Johtopäätökset

Lapin ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen suunnitellulta alueelta voi olla mahdollista, mikäli maa-ainesten ottaminen suoritetaan hakemuksessa esitetyn mukaisesti ja lupaharkinnassa huomioidaan edellä esitetyt seikat. Lapin ELY-keskus kuitenkin muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden pinta- tai pohjavesiin kohdistuvia haittoja ei tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjauksiin korvaustoimenpiteisiin.

ELY-keskuksen näkemys on, että hanke ei vaadi tässä vaiheessa vesilain mukaista lupaa, sillä toiminnasta johtuvan louhosalueen kuivanapidon takia poispumpattavien vesien määrä on vähäinen (alle 250 m³/d) eikä kuivanapito ole jatkuvaa.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maa-aineslain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään tiedoksi Lapin ELY-keskukselle (MAL 19 §). Lupapäätökseen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.

Tornionlaakson museon lausunto 8.4.2022:

”... Alueella ei ole tehty arkeologista inventointia sitten vuoden 1994. Näin ollen tieto arkeologisesta kulttuuriperinnöstä alueella on vanhentunutta. Kitkiäisvaaran tuulivoimamapustohankkeen yhteydessä toteutettiin arkeologinen inventointi läheisillä Kikkiäisvaaran ja Kotavaaran alueilla vuonna 2011. Pahtavaaran alue ei kuulunut inventointialueeseen. Tornion pohjoisten osien arkeologiset kohteet sijaitsevat tällä alueella noin 80-160 m mpy korkeuksilla, usein korkeimmilla paikoilla, mutta myös rinteissä tai niiden juuressa.

Lupahakemuksen mukaiselta louhinta-alueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Pahtavaaran ollessa arkeologisesti potentiaalinen korkeutensa puolesta, tulisi suunniteltu ottoalue tarkastaa ennen louhinnan aloittamista. Ennen louhintaa tulee ottaa yhteys Tornionlaakson museon arkeologiin, jotta tämä voi käydä suorittamassa maastotarkastuksen tai tilata se arkeologiselta toimijalta. Luettelo arkeologisia kenttätöitä toteuttavista toimijoista löytyy Museoviraston verkkosivuilta. ... Tarkastuksen kustannuksista vastaa hankkeen toteuttaja.

Kiviaineksenottoa ei tule ulottaa aiemmin louhimattomille osille ennen tarkastusta ja sen pohjalta annettua lausuntoa arkeologisesta kulttuuriperinnöstä ja sen huomioimisesta lupa-asiaassa.”

Tornionlaakson museon lausunto 14.6.2022:

Tornionlaakson museon arkeologi on suorittanut Pahtavaaran suunnitellun maa-aineksen ottamisen alueella maastotarkastuksen 30.5.2022. Maastotarkastuksessa oli mukana Morenia Oy:n suunnitteluinsinööri Janne Posio. Alueella on otettu entuudestaan kiviainesta. Mitään arkeologisiin jäännöksiin viittaavaa ei havaittu.

Alueella ei sijaitse tunnettuja muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä, joilla olisi vaikutuksia maa-aineksen ottamiseen liittyvän ympäristöluvan myöntämiseen.

Maanotossa on kuitenkin huomioitava, että muinaismuistolain (MML) 14 §:n mukaisesti, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäänös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäänöksen kohdalta heti keskeytettävä, otettava yhteyttä alueelliseen vastuumuseoon, eli Tornionlaakson museoon ja MLL 11 §:n mukaisesti haettava kajoamislupaa Museovirastolta.

Hakijan vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin

Lapin ELY-keskuksen lausunnon johdosta Morenia Oy on antanut vastineen 2.5.2022.

”Hakijalla ei huomautettavaa lausunnosta.”

Ympäristöterveysvalvonnan lausunnon johdosta Morenia Oy on antanut vastineen 2.5.2022.

”Hakijalla ei huomautettavaa lausunnosta pl. näytteidenotosta ja kaivovesipintojen tarkkailusta. Toiminta ei ole alueella välttämättä jokavuotista, vaan voi olla useita hiljaisia vuosia. Mikäli alueella ei toimintaa ole tiedossa, ei näytteenottoja harjoiteta. Ensimmäinen kontrolli näyte otetaan toiminnan alussa, muiden vesinäytteiden otat kerran vuodessa toimintajaksojen yhteydessä, (esim. räjäytysten yhteydessä). Näytteiden otosta ja sovitaan Korpikylän hirviseurueen kanssa.”

Tornionlaakson museon lausunnon johdosta Morenia Oy on antanut vastineen 2.5.2022.

”Hakijalla ei ole tiedossa, eikä ole tullut vastaan aikaisemman ottamistoiminnan yhteydessä, että alueella olisi muinaisjäänösikohteita. Lähimmät tiedossa olevat kohteet sijaitsevat 950 m etäisyydellä osittain hakijan omistamalla kiinteistöllä. Alueella on pieni alue jo kuorittua kalliota, joka voidaan louhia ennen tarkastusta. Ennen louhinnan

*aloittamista ollaan kuitenkin Tornionlaakson museon arkeologiaan yhteydessä ja sovi-
taan maastotarkastus ennen siirtymistä uudelle aiemmin pintomattomalle osalle.”*

Munatien tielautakunnan muistutuksen johdosta Morenia Oy on antanut vasti-
neen 2.5.2022.

*”Munatien tielautakunta on muistutuksessaan tuonut esiin tien sulanajan 10 t painora-
joituksen ja huolensa, että raskaskoneliikenne pilaa tien. Munatie kunnostetaan kivi-
aineksen ottoon soveltuvaksi tarvittavalta osin hakijan kustannuksin. Yleisesti tien kunto
tulee paranemaan.”*

Korpikylän hirviseurueen muistutuksen johdosta Morenia Oy on antanut vasti-
neen 2.5.2022.

*”Muistuttaja on huolissaan viereisellä palstalla sijaitsevan Korpikylän hirviseurueen ra-
kennuksen sekä pora-kaivon puolesta. Rakennukseen ja porakaivoon on matkaa otto-
alueen reunasta noin 380 metriä. Nyt haettavalle ottoalueelle on ollut maa-aines-
tenottolupa myönnettyä jo vuodesta 2008 alkaen. Tämä vanha lupa on päättynyt
vuonna 2018 ja nyt haetaan jatkolupaa samalle alueelle. Ottoalue on kooltaan nyt ha-
ettavassa luvassa n. 1,65 ha, josta varsinaista kaivuualuetta 1,25 ja vanhassa luvassa
se on ollut yli 2 ha. Eli nyt toiminta-alue on kauempana rakennuksesta ja porakaivosta
kuin aiemmin. Rakennus ja kaivo on tehty tietojen mukaan noin. vuonna 2011/2015,
eli lupa maa-ainestenottotoimintaan on ollut jo tuolloin. Kallion louhinta tapahtuu rin-
teestä ja kaatosuunta on pois päin rakennuksesta katsottuna ja matkaa on melkein 400
metriä. Ennen louhintaa on syytä ottaa porakaivosta vesi näyte ja korko ja yleissilmäys
sekä suorittaa rakennuksen silmämääräinen katselmus ennen ja jälkeen louhinnan.”*

Nimettömien muistutusten johdosta Morenia Oy on antanut vastineen 2.5.2022.

*”Muistuttajat ovat huolissaan Karhujärven vesistä, alueen virkistyskäytöstä sekä liiken-
nönnistä alueelle. Ottoalueelta kertyvät sade- ja sulamisvedet johdetaan kuivatusojas-
toon alueen eteläpuolelle ja sinne kaivetaan selkeytysallas, johon mahdollinen kiinto-
aines lisäksi kerääntyy. Karhujärvi sijaitsee ottoalueen luoteispuolella ja vedet ohjataan
siihen pois päin. Louhosalue on suunniteltu siten, että siihen ei kerry merkittäviä määriä
sulamis- tai sadevesiä. Tällöin ei louhosta tarvitse myöskään tyhjennyspumppata lou-
hintakertojen välillä. Kaikki pintavesi kulkeutuu kuivatusojan kautta. Murskaustoimin-
nassa käytetään vettä tarvittaessa vähäisiä määriä vain tarvittaessa pölyämistä ehkäi-
sevään kasteluun.*

*Louhosalueen maan pintakerroksen poisto ja muokkaus muuttavat veden luonnollista
kiertokulkua mm. voimistamalla hetkellisesti sade- ja sulamisvesistä aiheutuvaa valun-
taa. Tutkimusten mukaan ottotoiminnan ei kuitenkaan ole todettu merkittävästi muut-
taneen pintaveden laatua tai määrää (Suomen ympäristö 25/2010 s. 43). Näin ollen
alueen vesien käsittelyllä ei ole merkittävää heikentävää vaikutusta alueen lähiympä-
ristölle.*

*Toiminta alueella ei ole jatkuvaa vaan esimerkiksi joinakin vuosina räjäytyksiä ja murs-
kausta ei välttämättä ole lainkaan. Alueella on ollut maa-ainestenottolupa hakijalla jo
aiemmat 10 vuotta ja alueella on tehty ainoastaan yksi pieni koelouhinta. Tyypillisesti
toimintajakso menee siten, että alueella suoritetaan 1 räjäytys ja siinä yhteydessä
murskataan louhittua kiviainesta muutamien viikkojen ajan. Tämän toiminnan ulkopuo-
lella on ainoastaan lastausta ja kuljetusta. Toiminta ei myöskään tule olemaan ympä-
rivuorokautista missään vaiheessa.*

Ilmanlaatuasetuksen (VNA 711/2001) mukaisten pölyn raja-arvojen ylittyminen murskaustoiminnan vaikutuksesta on epätodennäköistä lähelläkin murskausaluetta. Pölyn osalta sallittu leijuma alitetaan käytettävillä murskauslaitteistoilla alle 300 metrin etäisyydellä ja käytännössä metsäkasvillisuuden ansiosta jo lyhyemmällä matkalla. Näin ollen haitat eläimille ja alueen virkistyskäytölle ja esimerkiksi metsästämiselle rajoittuvat ainoastaan louhosalueeseen eikä näin ollen estä alueen muuta käyttöä poislukien siis toiminta-alue joka on hakijan omistuksessa. Maisemoinnin jälkeen toiminnalla ei ole merkittävää haitallista vaikutusta alueen maisema-arvoon. Liikennöinti alueelle tapahtuu Munatieltä metsäautotietä pitkin, joka kunnostetaan kiviaineksen ottoon soveltavaksi tarvittavalta osin hakijan kustannuksin.”

Maastokäynti toiminta-alueella

Vs. ympäristötarkastaja Mattila tutustui 16.6.2022 maa-aines- ja ympäristölupahakemusalueeseen maastossa. Varasto- ja tukitoiminta-alueelta sekä osasta tulevaa ottoaluetta puusto on poistettu ja alueen pohjaa on tasoitettu. Alueella on edellisen luvan aikaisia kiviainekasvoja. Muutoin ottoalue on luonnontilaista kivikkoa.

RATKAISUOSA

VIRANOMAISEN RATKAISU

Meri-Lapin ympäristölautakunta on tutkinut hakemuksen ja myöntää Morenia Oy:lle:

- I) maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan 100 000 k-m³ maa-ainesten (kalliokiviaines) ottamiseen tilalta Pahtavaara 851-432-8-25
- II) ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan kalion louhintaan ja murskaukseen.

Toiminnalle myönnetään myös ympäristönsuojelulain 199 §:n ja maa-aineslain 21 §:n mukainen lupa aloittaa toiminta ennen päätöksen lainvoimaisuutta määrätyn vakuuden (15 000 euroa) asettamisen sekä aloituskatselmuksen jälkeen.

Ottamisalueelle tulee olla riidaton kulku. Munatien liikenneturvallisuus on huomioitava toiminnassa.

Toimintaa tulee harjoittaa hakemuksessa esitetyn mukaisesti sekä noudattaen seuraavia lupamääräyksiä siinäkin tapauksessa, että hakemuksessa esitetty olisi ristiriidassa lupamääräysten kanssa:

LUPAMÄÄRÄYKSET

Maa-ainesten määrä ja alueen rajat

1. Lupa koskee otettavan maa-ainesten kokonaismäärää 100 000 k-m³ kymmenen vuoden aikana. Kalliokiviaineksen ottaminen tulee tapahtua suunnitelmapiirustusten mukaisesti kaivualueen rajauksen sisällä. Varsinaisen kaivualueen pinta-ala on noin 1,25 hehtaaria, tukitoiminta- ja

varastointialueen pinta-ala on noin 0,4 hehtaari ja koko toiminta-alueen kokonaispinta-ala on noin 1,65 hehtaaria. (MAL 11 §)

2. Alin ottamistaso on +71 (N2000). Ottajalla tulee olla aina tiedossa hyväksytty ottamistaso. (MAL 11 §)
3. Kalliopohjavedenpinnan taso tulee olla hakijan tiedossa. Mikäli vettä joudutaan pumppaamaan pois louhoksesta, pumppausmäärän tulee olla alle 250 m³/vrk. Mikäli pohjaveden pinta on oletettua ylempänä ja louhokseen kertyy vettä pumppausmäärän ollessa alle 250 m³/vrk, tulee asiasta ilmoittaa välittömästi lupaviranomaiselle asian uudelleen käsittelemiseksi. Toiminnan käynnistyessä ja toiminnan aikana louhoksesta poispumpattavien vesien määrää sekä kalliopohjavedenpinnan tasoa tulee toiminnan aikana seurata. Tiedot kalliopohjavedenpinnan tasosta sekä poispumpattavien vesien määristä toimitetaan vuosiraportoinnin yhteydessä. (MAL 11 §, VNA 926/2005 6 §, YSL 17 §)
4. Sallittu ottamistaso, ottamisalueen sekä varsinaisen kaivun rajat on merkittävä selkeästi näkyviin. Merkinnot tulee olla käytettävissä koko ottamistoiminnan ajan. (MAL 11 §)
5. Maa-ainesten ottamisalue on järjestettävä siten, että alue on turvallinen muun muassa virkistyskäyttäjille ottamistoiminnan aikana. Jyrkät rinteet on suojattava siten, että putoamisvaaraa ei ole. (MAL 11 §)
6. Ottamisalueen ja naapurikiinteistöjen rajan väliin tulee jättää vähintään 30 metrin suojavyöhyke, jonka tulee olla luonnontilainen. Toiminnasta ei saa aiheutua haittaa naapurituloille. Toiminnasta ei saa myöskään aiheutua vaaraa tiealueelle tai tien käyttäjille. Munatien käytöstä ja kunnostamisesta tulee sopia Munatien tielautakunnan kanssa. (MAL 11 §, NaapL 17 §)

Luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelu

7. Murskaustoiminnan vedet ja sekä pintavaluntavedet tulee laskeuttaa selkeytysaltaan kautta ympäröivään ojastoon, jotta Tornionjoki-Muonionjoki vesistön Natura 2000 -alueen suojeluperusteille ei kohdistu haitallisia vaikutuksia. (LSL 64 a §)
8. Mikäli maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäänös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäänöksen kohdalta heti keskeytettävä ja otettava yhteyttä alueelliseen vastuuseen eli Tornionlaakson museoon ja haettava kajoamislupaa Museovirastolta. (MML 11, 14 §)

Aloituskatselmus

9. Luvanhaltijan on sovittava valvontaviranomaisen kanssa aloituskatselmuksen pitämisestä. Ottamistoimintaa ei saa aloittaa ennen kuin aloituskatselmus on pidetty. Tällöin tulee seuraavat toimenpiteet olla tehtyinä:

- ottamisalue ja varsinainen kaivun alue merkittynä maastoon

- sallittu ottamistaso (N2000) merkittynä ottamisalueelle korkeusmerkinnöin
- kalliopohjavedenpinta mitattuna
- vaaditut vakuudet jätetty. (VNA 926/2005 6 §)

Louhinta ja murskaus

10. Alueella saa tehdä murskausta, porausta ja rikutusta arkipäivisin maanantaista perjantaihin klo 6-22 välisenä aikana. Alueella saa räjäyttää arkipäivisin maanantaista perjantaihin klo 7-21 välisenä aikana. Muu toiminta, kuten kuten kuormaaminen ja kuljetus ovat sallittuja arkipäivisin klo 6-22 välisenä aikana sekä lauantaisin klo 7-18. (YSL 52 §, NaapL 17 §, VNA 800/2010 8 §)
11. Räjäytykset on mitoitettava ja räjäytysaineet valittava niin, että räjäytyksistä ja niistä aiheutuvasta tärinästä ei aiheudu vahinkoa tai haittaa alueen ulkopuolelle. Räjäytysten suunnittelussa huomioidaan, että kiviainesta ei sinkoudu missään tilanteessa naapurituloille. Toiminnanharjoittaja on vastuussa mahdollisten vahinkojen selvittämisestä, korjaamisesta ja korvaamisesta. Tarvittaessa tulee käyttää tärinämittareita. (YSL 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)
12. Ennen toiminnan aloittamista tulee Korpikylän hirviseurueen porakaivolle sekä rakennukselle tehdä katselmus. Rakennus tulee tarkastaa silmämääräisesti sekä porakaivon veden laatu ja korkeus tulee selvittää näytteenotolla. Myöhemmin rakennuksen katselmus ja vesinäytteen otto porakaivosta tulee tehdä tarvittaessa, mikäli epäillään muutosta tai kerran vuodessa, mikäli alueella on toimintaa. Jos alueella ei ole toimintaa joka vuosi, rakennuksen katselmus ja vesinäytteen otto tulee tehdä ennen seuraavan toimintajakson alkua. Katselmuksista ja näytteenotosta tulee sopia Korpikylän hirviseurueen kanssa. Kaivovesinäytteen ottaminen edellyttää veden riittävää juoksuttamista ennen näytteenottoa, mikäli veden käyttö on vähäistä. Jokaisesta katselmuksesta tulee tehdä pöytäkirja, jotka toimitetaan Meri-Lapin ympäristöpalveluille vuosiraportoinnin yhteydessä. (MAL 11 §, YSL 16, 17 §, NaapL 17 §)
13. Alueelta louhittua kiviainesta voidaan murskata yhteensä enintään 80 000 tonnia vuodessa. Alueelle ei tule tuoda kiviainesta muualta. Mikäli alueelle tuodaan jätteitä tai maa-aineksia, joiden vastaanottoa ei ole tässä hyväksytty, on jätteet viipymättä toimitettava hyväksytyyn vastaanottopaikkaan. (YSL 52 §, VNA 713/2014 15 §)
14. Luvanhaltijan tulee huolehtia siitä, että kaikki alueella toimivat urakoitsijat ovat tietoisia tässä päätöksessä annetuista lupamääräyksistä. (MAL 11 §, YSL 52 §, VNA 713/2014 15 §)

Vesien johtaminen ja tarkkailu

15. Toiminta-alueelta poistettavat kuivatusvedet tulee johtaa selkeytysaltaan kautta ottoalueen eteläpuoliseen kuivatusojastoon. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa ympäristöön. Toiminnanharjoittaja on vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista

haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava ojien kunnossapidosta sekä hoidosta. Louhoksesta pumpattavien vesien määrästä tulee pitää kirjaa.

Selkeytysallas tulee mitoittaa siten, että veden viipymä altaassa on riittävän suuri esimerkiksi kiintoaineksen poistamiseksi vedestä. Selkeytysaltaan pohja tulee rakentaa siten, että siitä on mahdollista poistaa kertyvä liete. Liete tulee sijoittaa siten, että se ei pääse valumaan ojiin tai pölyämään kuivattuaan. Vesien johtamisjärjestelyjen toimivuutta on seurattava säännöllisesti. Mikäli vesien johtamisesta aiheutuu ennalta arvaamattomia seurauksia, luvan saajan on viivytyksettä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. (MAL 11 §, YSL 7, 8, 16, 17, 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

16. Louhoksesta pumpattavan veden laatua tulee tutkia selkeytysaltaasta purkautuvasta vedestä kerran vuodessa kesäkuussa tai aikana, jolloin näytteenotto on mahdollista. Selkeytysaltaasta poisjohdettavasta vedestä tutkia lämpötila, haju, pH, sähkönjohtavuus, sameus, sulfaatti, kokonaistyyppi, fosfori, ammonium, nitraatti, COD_{Mn}, kloridi ja öljyhiilivedyt (C₁₀-C₄₀, määrittämissuoritusraja 50 µg/l). Näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien mukaisesti. Mikäli poisjohdettavat vedet ovat laadultaan sellaisia, että niistä voi aiheutua luonnon vahingollista muuttumista tai vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, tulee asiasta ilmoittaa välittömästi lupaviranomaiselle asian uudelleen käsittelemiseksi. Analyysivalikoimaa ja tarkkailua voidaan tarkistaa lupa-aikana. Analyysitoimitus toimitetaan vuosiraportoinnin yhteydessä. (MAL 11 §, YSL 7, 8, 16, 17, 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

Melu ja pöly

17. Meluntorjunnassa on huomioitava alueen muu käyttö ja melulähteet on sijoitettava mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueelle niin, että murskeen varastoalueet ja ottoalueen rintaukset lieventävät melun ja pölyn leviämistä ympäristöön. Melutaso ei saa toiminnan johdosta ylittää minkään kuuden tunnin jakson aikana klo 7-22 seuraavia ekvivalenttimelutason L_{Aeq}-arvoja: 55 dBA asuinkiinteistön piha-alueella ja 45 dBA loma-asumiseen käytettävillä alueella tai virkistys- tai luonnonsuojelualueella eikä klo 22-7 seuraavia ekvivalenttimelutason L_{Aeq}-arvoja: 50 dBA asuinkiinteistön piha-alueella ja 40 dBA loma-asumiseen käytettävillä alueella tai virkistys- tai luonnonsuojelualueella. Tarvittaessa melutaso on valvontaviranomaisen määräyksestä varmistettava mittauksin. (MAL 11 §, NaapL 17 §, VNA 993/1992 2 §)
18. Toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta pölyhaittaa tai muita haitallisia päästöjä ilmaan. Pölyn sitomiseen on kiinnitettävä huomiota. Tarvittaessa pölyämistä estetään kastelemalla vedellä tai laitteistojen koteloinnilla. Tarvittaessa hiukkaspitoisuus on varmistettava mittauksin. (MAL 11 §, YSL 7, 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §, VNA 79/2017)
19. Laitteistojen pölynkeräyslaitteet on pidettävä kunnossa. Pölylähteet on sijoitettava mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle.

Ellei haitallista pölyämistä voida muutoin estää, pölyä aiheuttava toiminta on keskeytettävä. (MAL 11 §, YSL 7, 52 § VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)

Jätteet

20. Jätehuolto on järjestettävä niin, ettei toiminnasta aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista tai haittaa ympäristölle. Alueella ei saa polttaa tai haudata jätteitä. Alueella ei tule varastoida ongelmajätettä. Jätteet tulee toimittaa asianmukaiset luvat omaavaan vastaanottopaikkaan. (MAL 11 §, YSL 16-17 §, JL 13, 28, 29, 31, 72, 73 §)
21. Alueelle ei saa tuoda ottamisalueen ulkopuolelta ylijäämämaita tai muita jätteiksi luokiteltavia materiaaleja. Toiminnan loputtua mahdolliset pilaantuneet maat tulee toimittaa asianmukaiset luvat omaavaan vastaanottopaikkaan. (MAL 11 §, YSL 16, 17 §, JL 13, 29 §)

Turvallisuus ja onnettomuuksien ennalta ehkäiseminen

22. Luvan hakijan on nimettävä asiantunteva henkilö, joka vastaa toiminnan suunnittelusta, tarkkailusta, kirjanpidosta sekä ympäristöhaittojen torjunnasta. Vastuuhenkilön yhteystiedot on ilmoitettava Meri-Lapin ympäristöpalveluiden ympäristönsuojelulle. Nämä yhteystiedot on pidettävä ajantasaisina. (VNA 926/2005 6 §)
23. Tukitoiminta-alueelle keskitetään kaikkien polttoaineiden, öljyn ja muiden maaperän ja pohjaveden kannalta vaarallisten aineiden käsittely, tankkaus ja säilytys sekä työkoneiden säilytys. Tukitoiminta-alueen maaperä on suojattava allasmaisella, öljyä kestävällä tiivisrakenteella eikä suojarakenteeseen saa päästä virtaamaan ympäristön hulevesiä. Tiiviille alustoille kertyvän veden hallinta tulee suunnitella siten, että vedet eivät pääse missään vaiheessa tulvimaan yli. Tukitoiminta-alueen tulee olla riittävän iso. Suojausrakenteiden, kuten tiiviiden alustojen, suunnitelmat tulee hyväksyttää Meri-Lapin ympäristöpalveluilla ennen rakentamisen aloittamista. Ennen suojausrakenteen peittämistä tulee Meri-Lapin ympäristöpalveluille varata tilaisuus rakenteen tarkastamiseen. Öljytuotteita ei saa tuoda alueelle ilman hyväksytyjä suojarakenteita. Satunnaisetkaan päästöt eivät saa päästä maaperään ja sitä kautta pohjaveteen. (VNA 800/2010 9 §, MAL 11 §, YSL 7, 16, 17, 52 §)
24. Tukitoiminta-alueella varastoitavat polttoainesäiliöt on varustettava ylitäytönestimellä, laponestolla ja tankkauslaitteistot lukittavalla sulkuventtiilillä. Säiliöiden on oltava kaksoisvaippasäiliöitä, jotka on suojattava törmäysestein. Jakelulaitteen käyttö on estettävä silloin, kuin alueella ei työkoneilla. Öljyä ja öljyistä vettä ei saa laskea maaperään, vaan öljyinen aine on toimitettava hyväksytyyn öljyisen jätteen vastaanottopaikkaan. Toiminta-alueella on oltava riittävästi kemikaalivuotojen torjuntakalustoa (imeytysainetta sekä välineitä maahan valuneen aineen poistamiseksi välittömästi tiiviille reunalliselle alustalle). (MAL 11 §, YSL 16-17, 52, 66 §)
25. Työkoneita ei saa huoltaa tai pestä toiminta-alueella. Alueella ei saa varastoida tai säilyttää ottamistoimintaan liittymättömiä koneita tai laitteita.

Toiminta-aikojen ulkopuolella koneita ja laitteita ei saa varastoida alueella. (YSL 7, 16-17, 52, 66 §)

26. Jos tapahtuu öljy-, kemikaalivuoto tai muu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava tapahtuma (kuten pölyä, melua tai muuta päästöä ympäristöön lisäävä häiriö), on välittömästi ryhdyttävä torjuntatoimiin, joilla vaara pilaantumisen leviämisestä saadaan poistettua. Häiriöstä johtuvaa päästöä aiheuttava toiminta on keskeytettävä heti ja häiriö on korjattava ennen toiminnan jatkamista. Toiminnanharjoittajalla tulee olla esitettynä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle. Jos toiminnanharjoittaja ei itse kykene varmasti torjumaan maaperän ja pohjaveden pilaantumista tai muuta vaaratilannetta, sen on heti hälytettävä pelastuslaitos apuun. Öljyvahingosta, jossa torjuntatoimet ovat tarpeen, on viipymättä ilmoitettava pelastuslaitokselle.

Häiriötapahtumasta on ilmoitettava Meri-Lapin ympäristöpalveluille mahdollisimman pian. Maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta tapahtumasta on ilmoitettava mahdollisimman pian myös Lapin ELY-keskukselle. Työmaalla on oltava näkyvillä pelastuslaitoksen ja ympäristöviranomaisten yhteystiedot, jotta nopea tiedottaminen onnistuu. (MAL 11, VNA 800/2010 12 §, YSL 7, 15, 16, 17, 52 §, VNA 713/2014 15 §)

Vuosittainen kirjanpito ja raportointi

27. Maa-ainesluvan haltijan on tehtävä vuosittain tammikuun loppuun mennessä maa-aineslain 23 a §:ssä mainittu ilmoitus edellisenä vuonna otettujen aineiden määrästä ja laadusta. Ilmoitus tehdään NOTTO-tietokantaan. (MAL 23 §, VNA 926/2005 6, 9 §)
28. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa laitoksen toiminnasta. Edellistä vuotta koskeva vuosiyhteenveto on toimitettava vuosittain maaliskuun loppuun mennessä Meri-Lapin ympäristöpalveluille. Vuosiyhteenvedosta tulee käydä ilmi vähintään seuraavat tiedot:
- alueelta louhitun kiviaineksen määrä ja toteutunut louhintasyvyys
 - murskatun kiviaineksen määrä
 - louhinnan ja murskauksen tuotantopäivät (pvm ja lukumäärät)
 - räjäytysten ajankohdat ja käytetyt räjähdysainemäärät
 - tiedot alueelta poistoimitetun murskeen määrästä
 - tiedot varastossa olevasta murskatun ja murskaamattoman kiviaineksen määrästä vuoden lopussa
 - toiminnassa syntyneiden jätteiden määrät ja jätteiden toimituspaikat
 - polttoaineiden laatu ja käyttömäärät
 - toiminnan tarkkailusta saadut mittaus- ja tutkimustulokset (mm. selkeytysaltaasta lähtevän veden laatu, louhoksesta pumpatut vesimäärät ajankohtineen, kalliopohjaveden pinnan taso, porakaivon vedenpinnan korkeus, porakaivosta otetun vesinäytteen tulokset, rakennuksen tarkastus)
 - vahingot, häiriö- ja poikkeustilanteet sekä korjaavat toimenpiteet.

Valvontaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa raportointivelvoitteita. (YSL 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

Maisemointi ja jälkihoito

29. Jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteet on toteutettava koko toiminta-alueella (myös tukitoiminta-alueet) luvan voimassaoloaikana.

Ottamisalueen reunojen luiskaukset on mukautettava ympäristöön sopiviksi leikkauskuvissa esitettyjä periaatteita ja kaltevuutta, joka ei ole jyrkempi kuin 1:3, käyttäen. Myös mahdolliset vedenpinnan alapuolelle jäävät luiskat tulee muotoilla samaan kaltevuuteen vähintään kolmen metrin vesisyvyyteen saakka. Jo louhinnan suunnitteluvaiheessa on huolehdittava, että naapuritilojen rajaan jää riittävä suojaetäisyys ja luiskat ovat mahdollista toteuttaa 1:3 kaltevuudella. Luiskien verhoilussa voidaan käyttää pääsääntöisesti vain alueen kiviainesta. Lupaviranomaisen erillisen hyväksymisen perusteella on mahdollista tarvittaessa hyödyntää muutakin pilaantumaton kiiviainesta. (MAL 11, VNA 926/2005 6 §, YSL 52, 94 §, VNA 713/2014 15 §)

30. Alue on siistittävä toiminnan lopettamisen yhteydessä. Alueelle ei saa jättää maa-ainesvarastokasoja lupa-ajan päättyessä. Jätteitä, risuja, kantoja tai pintamaita ei saa haudata alueelle. (MAL 11, VNA 926/2005 6 §, YSL 52, 94 §, VNA 713/2014 15 §)

31. Koko toiminta-alue tulee metsittää. Tällöin alueella olevat tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee pehmentää toiminnan loputtua sekä tukitoiminta-alueen suojarakenteet tulee purkaa. Alueelle tulee muodostaa mahdollisimman nopeasti uusi kasvualusta kuorittuja pintamaita käyttäen. Lupaviranomaisen erillisen hyväksymisen perusteella on mahdollista tarvittaessa hyödyntää muutakin pilaantumaton eloperäistä/humusmateriaalia, kuten maatunut turve, pintaverhoukseen.

Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kuntta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2-3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos. (MAL 11, VNA 926/2005 6 §, YSL 52, 94 §, VNA 713/2014 15 §)

32. Ennen lopputarkastusta on luvanhaltijan laadittava mittaustulosten perusteella ja lupaviranomaisen vaatimalla tarkkuudella alueelta kartta ja leikkauspiirustukset toteutuneista ottamistasoista sekä luiskien kaltevuuksista. Aineisto luovutetaan valvontaviranomaiselle viimeistään kaksi viikkoa ennen lopputarkastusta. (MAL 11 §)
33. Viimeistelytöiden jälkeen, ennen lupa-ajan päättymistä, on luvanhaltijan pyydettävä lopputarkastusta. (VNA 926/2005 6 §)

Paras käyttökelpoinen tekniikka ja ympäristön kannalta paras käytäntö

34. Toiminnanharjoittajan on seurattava toimialaansa liittyvien tekniikoiden kehittymistä ja otettava niitä soveltuvin osin käyttöön, jos näin voidaan vähentää ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen syntymistä tai edistää jätteen hyötykäyttöä. (YSL 8, 52 §)

Vakuudet

Ennen maa-ainesten ottamistyön aloittamista luvanhaltijan on annettava Tornion kaupungille lupamääräyksien noudattamiseksi maa-aineslain 12 §:n mukainen **14 900 euron** vakuus. Vakuuden suuruus kallionottamisalueilla perustuu ottamisalueen pinta-alaan 6 000 euroa/hehtaari ja lisäksi otettavaksi esitettyyn maa-ainesten ottamismäärään $100\,000\text{ k-m}^3 \times 0,05\text{ euroa/m}^3$. Vakuuden tulee olla voimassa siihen saakka, kunnes kaikki vaaditut jälkihoitotyöt on lopputarkastuksessa hyväksytty. Vakuuden on oltava yksilöity tätä lupaa koskevaksi. Lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa vakuussummaa. (Maa-ainestaksa, voimassa 1.10.2020 lähtien)

Hakijan on asetettava lisäksi lupamääräysten muuttamisen varalle **15 000 euron** vakuus (MAL 21 §).

TOIMINTAA KOSKEVIA MUITA SÄÄDÖKSIÄ

Murskauksessa on noudatettava valtioneuvoston asetusta kivenlouhimoiden, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010).

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUVAN MUUTTAMINEN

Lupa on voimassa **30.6.2032** asti. Mikäli toiminta olennaisesti muuttuu tai laajenee, on toiminnalle haettava uusi lupa.

Toiminnalle myönnetään maa-aineslain 21 §:n ja ympäristönsuojelulain 199 §:n mukainen lupa aloittaa toiminta ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, sillä kyseessä on olemassa oleva kallionottamisalue, jossa on ollut yksi koelouhinta. Toiminnan jatkaminen ei aiheuta sellaista merkittävää pysyvää vahinkoa tai haittaa, joka estäisi toiminnan aloittamisen ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Valitusviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai tästä luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Yleiset perustelut

Maa-aineslain 6 §:n mukaan maa-ainestaksa on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole

ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Maa-ainek-
sia ei saa ottaa siten, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista,
luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhou-
tumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolo-
suhteissa tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialu-
een veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain
mukaista lupaa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräys-
ten vaikutus.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan luvan myöntäminen edellyttää, ettei
toiminnasta asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon
ottaen aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa,
merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai poh-
javeden pilaantumista, erityisten luonnonolojen huonontumista taikka veden-
hankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantu-
mista toiminnan vaikutusalueella tai eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17
§:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasitusta naapureille.

Valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimoiden, muun kivenlouhinnan ja kiven-
murskaamojen ympäristönsuojelusta (MURAUS-asetus 800/2010) asettaa läh-
tökohtaisia määräyksiä toiminnan sijoittumisesta, tukitoiminta-alueesta, ilmaan
johtuvien päästöjen ja niiden leviämisen rajoittamisesta ja meluntorjunnasta.
Asetusta sovelletaan vähimmäisvaatimuksena silloin, kun toimintaan on oltava
ympäristölupa.

Lupaharkinnan perusteet

Tämän hetkisen tiedon mukaan määräysten mukainen toiminta täyttää maa-
aineslain, ympäristönsuojelulain sekä jätelain ja niiden nojalla annettujen sää-
dösten vaatimukset ja toiminnassa voidaan noudattaa, mitä luonnonsuojelu-
laissa säädetään. Edellä mainitun perusteella maa-aines- ja ympäristölupa
myönnetään.

Muistutusten ja lausuntojen huomioiminen

Lapin ELY-keskuksen lausunto on otettu huomioon lupamääräyksissä 3, 5, 6,
7, 9, 11, 13, 15, 16, 17, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 ja 32.

Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonnan lausunto on otettu huomioon lupamää-
räyksissä 12, 17 ja 18.

Tornionlaakson museon lausunto on otettu huomioon lupamääräyksessä 8.

Muistutukset on otettu huomioon lupamääräyksissä 3, 5, 6, 12, 15, 16, 17 ja 18.

Lupamääräysten perustelut

Lupamääräykset 1-4, 9, 11, 13-14, 27-28

Lupamääräykset on annettu lupapäätöksen valvonnan toteuttamiseksi. Lupa-
määräykset ovat tarpeen myös luvanhaltijan omavalvonnan ja selvilläolovelvol-
lisuuden toteuttamiseksi.

Lupamääräykset 4-7, 10-12, 15-19, 31

Lupamääräykset on annettu toiminnasta lähikiinteistöille ja mahdollisesti häiriintyvälle kohteille aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 4, 5, 22

Maa-ainesten ottamisen sekä toiminnan vastuuhenkilöstä ja alueen merkitsemisestä on määräykset turvallisuussyistä.

Lupamääräykset 3, 15-16, 23-26, 34

Lupamääräykset on katsottu tarpeellisiksi maaperän sekä pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi. Vesien puhtauden varmistamiseksi runsasvetisinä aikoina voi olla tarpeen selkeyttää alueelta pois johdettavista vesistä kiviä ja maa-ainesta. Vesinäytteenotto katsotaan tarpeelliseksi, jotta johdettavien vesien laatu on selvillä. Pilaantuneen maaperän puhdistamistapauksissa ELY-keskus on toimivaltainen viranomaisena.

Lupamääräys 7

Lupamääräys perustuu Tornionjoki-Muonionjoki vesistö (SACFI1301912) Natura 2000-alueen suojeluperusteiden turvaamiseksi.

Lupamääräys 8

Lupamääräys perustuu muinaismuistolain mukaisten arvojen turvaamiseksi.

Lupamääräys 12

Lupamääräys on katsottu tarpeelliseksi lähialueen rakennuksen ja porakaivon kunnon seuraamiseksi.

Lupamääräykset 13, 20-21

Lupamääräykset on annettu jätteistä mahdollisesti aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Lupamääräykset 29-33

Lupamääräykset on katsottu tarpeellisiksi alueen jälkihoidon ja maisemoinnin onnistumiseksi.

Sovelletut säännökset

Maa-aineslaki (555/1981)

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)

Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurksaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010)

Valtioneuvoston asetus melutason ohjeistoista (993/1992)

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (79/2017)

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920)

Jätelaki (646/2011)

Muinaismuistolaki (295/63)

Luonnonsuojelulaki (1096/96)

Maa-aineslain edellyttämistä tarkastus- ja valvontatehtävistä suoritettavat maksut, (hyväksytty Meri-Lapin ympäristölautakunta 21.2.2017, voimaantulo 1.3.2017)

Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa, Meri-Lapin ympäristölautakunta 29.8.2017, voimaantulo 1.10.2017 (YsvoT)

KÄSITTELYMAKSU JA VALVONTAMAKSU SEKÄ NIIDEN MÄÄRÄYTYMINEN (MAL 23§)

Lupapäätöksen maksu määräytyy Meri-Lapin ympäristöpalveluiden maa-ainestaksan mukaan. Taksan 2 §:n mukaan suunnitelman tarkastuksen perusmaksu on 300 euroa ja lisäksi lupahakemuksessa otettavaksi esitetyn maa-ainesten kokonaismäärän mukaan 0,015 euroa/k-m³. Lupapäätöksen tarkastamisesta on luvan haltijan suoritettava **1800 euroa**.

Taksan 6 §:n mukaan ottamisalueen rajakiinteistöjen kuulemisesta peritään 45 euroa jokaista kuultavaa kiinteistöä kohti, kuitenkin enintään 300 euroa/hakemus. Hakemuksen johdosta on lähetetty 12 kirjettä ottamisalueen rajakiinteistöjen omistajille. Hakemuksen kuulemisesta on luvan haltijan suoritettava **300 euroa**.

Kivenlouhinnan tai murskaamon ympäristöluvan käsittelymaksu on 2 200 euroa, josta maa-aines- ja ympäristöluvan yhteiskäsittelyssä peritään 50 prosenttia eli **1 100 euroa**.

Yhteensä lupapäätöksen käsittelymaksu on **3 200 euroa**. Lasku lähetetään erikseen Tornion kaupungin rahatoimistosta.

Ottamisen valvonnasta on luvan saajan suoritettava vuosittain Meri-Lapin ympäristöpalveluille luvan voimassaoloaikana taksan 4 §:n mukaisena **valvontamaksuna 500 euroa** (0,005 euroa/m³ otettavaksi sallitun maa-aineksen kokonaismäärän mukaan). Valvontamaksu on maksettava, kunnes lupamääräykset ovat tulleet täytetyksi ja loppukatselmus on pidetty, vaikka luvan voimassaoloaika olisikin kulunut umpeen tai lupa olisi peruttu (taksa 5 §). Vuosittaiset taksojen tarkistukset saattavat aiheuttaa muutoksia edellä mainittuihin valvontamaksuihin.

PÄÄTÖKSEN ANTAMINEN JA TIEDOTTAMINEN

Päätös annetaan 5.7.2022. Tieto päätöksestä annetaan kuulutuksella, joka julkaistaan Tornion kaupungin verkkosivuilla 5.7.2022. Kuulutus ja päätös liitteineen ovat nähtävillä valitusaikana 5.7.2022-11.8.2022 Tornion kaupungin verkkosivuilla sekä Meri-Lapin ympäristöpalveluiden toimistossa (käyntiosoite Suensaarenkatu 4, 95400 Tornio).

MUUTOKSENHAKU (YSL 84, 190 §, HIKL 14, 22 §)

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta viimeistään 11.6.2022. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.